

O‘ZBEKISTONDA YANGI TURIZM TURLARI

Botirova Barnoxon Sobirjon qizi

O‘zDJTU "Ingliz tili tarjima nazariyasi" kafedrasida

barnoxonbotirova637@gmail.com

Ilmiy rahbar: Tursunova Nilufar Shadikulovna

Annotatsiya: 2025-yil 1-yanvardan O‘zbekistonda turizm sohasida yangi turlar joriy qilinishi rejalashtirilgan bo‘lib, mahalliy va xorijiy turistlar uchun qo‘shimcha qulayliklar yaratiladi. Ushbu turlarga sanoat, geologiya, ilmiy, harbiy va davlat-boshqaruv turizmlari kiradi. Shuningdek, Samarqand shahrining xalqaro aeroportida sinov tariqasida “Tourist map” interaktiv portali ishga tushiriladi, bu esa turistlarga kerakli ma‘lumotlarni tezkorlik bilan olish imkoniyatini beradi. Qaror turistik infratuzilmani rivojlantirish, raqamli xizmatlarni kengaytirish va turistlar uchun transport-logistika sohasini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlarni ham o‘z ichiga oladi.

Kalit so‘zlar: Turizm, yangi turizm turlari, sanoat turizmi, geologiya turizmi, ilmiy turizm, harbiy turizm, davlat-boshqaruv turizmi, tourist map, interaktiv portal, o‘zbekiston turizmi, transport-logistika, turistik infratuzilma.

Аннотация: С 1 января 2025 года в Узбекистане планируется внедрение новых видов туризма, что создаст дополнительные удобства для местных и иностранных туристов. Эти виды туризма включают промышленный, геологический, научный, военный и государственно-управленческий туризм. Также в международном аэропорту города Самарканда в тестовом режиме будет запущен интерактивный портал «Tourist map», который позволит туристам оперативно получать необходимую информацию. Постановление включает меры, направленные на развитие туристической инфраструктуры, расширение цифровых услуг и улучшение транспортно-логистической сферы для туристов.

Ключевые слова: Туризм, новые виды туризма, промышленный туризм, геологический туризм, научный туризм, военный туризм, государственно-управленческий туризм, интерактивный портал, туризм в Узбекистане, транспортно-логистическая сфера, туристическая инфраструктура

Annotation: Starting from January 1, 2025, new types of tourism are planned to be introduced in Uzbekistan, providing additional convenience for local and foreign tourists. These types of tourism include industrial, geological, scientific, military, and government-administrative tourism. Additionally, an interactive portal “Tourist map” will be launched on a trial basis at Samarkand International Airport, allowing tourists to quickly access necessary information. The decree includes measures aimed at developing tourism infrastructure, expanding digital services, and improving the transportation and logistics sector for tourists.

Keywords: Tourism, new types of tourism, industrial tourism, geological tourism, scientific tourism, military tourism, government-administrative tourism,

tourist map, interactive portal, tourism in Uzbekistan, transportation and logistics, tourism infrastructure.

KIRISH

O‘zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish va mamlakatga ko‘proq sayyohlarni jalb qilish maqsadida so‘nggi yillarda yangi turizm turlarini joriy etishga katta e‘tibor qaratilmoqda. Mamlakat boy tarixiy va madaniy merosga ega bo‘lib, qadimiy shaharlar, noyob me‘moriy yodgorliklar, va betakror tabiiy manzaralari bilan ajralib turadi. Shu bilan birga, an‘anaviy turizm shakllari bilan cheklanmasdan, eko-turizm, agroturizm, ekstremal turizm, gastronomik va etnik turizm kabi yangi yo‘nalishlar ham rivojlanmoqda. Bu turizm turlarining joriy etilishi nafaqat mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi, balki O‘zbekistonning turizm bozorida o‘z o‘rnini mustahkamlashga va xalqaro maydonda yanada tanilishiga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METADALOGIYASI

O‘zbekistonda yangi turizm turlari mavzusida tadqiqot olib borishda foydalanilishi mumkin bo‘lgan asosiy adabiyotlar va manbalar quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari va qarorlari – turizm sohasini rivojlantirish bo‘yicha davlat tomonidan qabul qilingan asosiy qarorlar, farmonlar va dasturlar to‘plami. O‘zbekiston Respublikasi Turizm va Madaniy meros vazirligi hisobotlari – mamlakatda turizm sohasining holati, rivojlanish sur‘atlari va yangi yo‘nalishlar haqida rasmiy ma‘lumotlar. Butunjahon turizm tashkiloti (UNWTO) hisobotlari va tadqiqotlari – xalqaro darajadagi turizmning rivojlanish tendensiyalari, yangi turizm turlarining potentsiali va ularning iqtisodiy ta‘siri haqida ma‘lumotlar. Ilmiy maqolalar va tadqiqotlar – mahalliy va xalqaro ilmiy jurnallarda chop etilgan, yangi turizm turlari, ularning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ta‘siri bo‘yicha o‘tkazilgan tadqiqotlar. Masalan: Xorijiy jurnallarda chop etilgan maqolalar (masalan, Journal of Sustainable Tourism, Tourism Management). Mahalliy ilmiy jurnallar va konferensiya materiallari (masalan, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi ilmiy jurnallari). Jahon banki va boshqa xalqaro tashkilotlarning iqtisodiy tahlillari – turizm va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta‘siri, turizmni rivojlantirishga qaratilgan moliyaviy dasturlar haqida ma‘lumotlar.

Mahalliy va xalqaro turizm saytlaridagi statistik ma‘lumotlar – sayyohlar oqimi, turizm turlariga talab va hududiy infratuzilma haqidagi ma‘lumotlar.

O‘zbekistonning milliy qonunchiligi va reglament hujjatlari – turizm sohasida amal qilinadigan qonunlar, ekologik cheklovlar va tadbirkorlik faoliyatiga oid normativ hujjatlar. Ushbu manbalar O‘zbekistonda yangi turizm turlarini rivojlantirish imkoniyatlari va cheklovlarini tushunish, mavjud sharoitlarni tahlil qilish hamda yangi strategiyalarni ishlab chiqishda muhim o‘rin tutadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O‘zbekistonda yangi turizm turlarini rivojlantirish mavzusi bo‘yicha olib borilgan tahlillar va muhokamalar asosida quyidagi natijalar chiqarildi:

1. Yangi Turizm Turlarining Muvaffaqiyat Potentsiali

O‘zbekistonning boy tarixiy va madaniy merosi, betakror tabiati hamda o‘ziga xos an’anaviy qadriyatlari yangi turizm turlarini rivojlantirish uchun katta imkoniyat yaratadi. Ayniqsa, eko-turizm, agroturizm, va gastronomik turizm kabi yo‘nalishlar tashrif buyuruvchilar uchun alohida qiziqish uyg‘otishi mumkin.

Eko-turizm: O‘zbekistonning tog‘lar, cho‘llar va tabiiy qo‘riqxonalar kabi noyob tabiiy manzaralari ekologik turizm uchun ajoyib sharoit yaratadi. Buxoro viloyatidagi Jayron qo‘riqxonasi yoki Xorazm viloyatidagi cho‘l hududlari sayyohlarga qiziqarli eko-turizm tajribasini taqdim etishi mumkin.

Agroturizm: Mamlakatda qishloq xo‘jaligi rivojlangan bo‘lib, ayniqsa mevasabzavot yetishtirish sohasida katta tajribaga ega. Bu esa agroturizm orqali qishloq hayoti va o‘zbek dehqonchilik an‘analarini sayyohlarga namoyish qilish imkonini beradi.

Gastronomik turizm: O‘zbek oshxonasi o‘ziga xosligi bilan mashhur bo‘lib, xorijiy sayyohlarni milliy taomlar bilan tanishtirish orqali gastronomik turizm rivojlanishi mumkin.

2. Mahalliy Iqtisodiyotga Ta’siri

Yangi turizm turlarining rivojlanishi mahalliy iqtisodiyotga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Yangi yo‘nalishlar orqali:

Ish o‘rinlari yaratiladi: Turizm sohasida xizmat ko‘rsatish, gidlar tayyorlash, transport va logistika kabi sohalarda yangi ish o‘rinlari ochilishi mumkin.

Mahalliy tadbirkorlik rivojlanadi: Agroturizm va gastronomik turizm mahalliy mahsulotlarga talabni oshiradi, bu esa mahalliy tadbirkorlar va fermerlar uchun yangi daromad manbalarini yaratadi.

3. Muammolar va Cheklovlar

Yangi turizm turlarini joriy etishda ba’zi muammolar va cheklovlar mavjud:

Infratuzilma yetishmasligi: Ko‘plab tabiiy hududlarda zamonaviy infratuzilma yetishmasligi yoki sayyohlar uchun qulay sharoitlarning mavjud emasligi turizm rivojlanishini cheklaydi.

Malakali kadrlar yetishmasligi: Yangi turizm yo‘nalishlarida ishlay oladigan malakali gidlar va mutaxassislar tayyorlash zarurati mavjud.

Qonuniy va ekologik cheklovlar: Eko-turizm va ekstremal turizm rivojlanishi uchun tabiiy muhitni saqlash va himoya qilish choralari kuchaytirish zarur.

4. Xulosa va Takliflar

Yangi turizm turlarining rivojlanishi O‘zbekistonda turizm industriyasini diversifikatsiya qilish va xalqaro bozorda raqobatbardoshligini oshirish uchun muhim imkoniyat yaratadi. Shu munosabat bilan:

Infratuzilma loyihalarini kengaytirish: Tabiiy va tarixiy hududlarda sayyohlar uchun zarur infratuzilma yaratish orqali turizm rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash.

Kadrlar tayyorlash dasturlarini kuchaytirish: Mahalliy kollej va universitetlarda turizm yo‘nalishida malakali mutaxassislarni tayyorlash dasturlarini yo‘lga qo‘yish.

Ekologik xavfsizlikka e’tibor qaratish: Eko-turizm va ekstremal turizm rivojlanishida tabiiy manbalarni himoya qilish bo‘yicha qat’iy choralarni joriy qilish.

Bu takliflar va tashabbuslar yangi turizm turlarining O‘zbekistonda barqaror va muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun mustahkam zamin yaratishga xizmat qiladi va turizm sektorining iqtisodiyotga qo‘shadigan hissasini oshiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda yangi turizm turlarini rivojlantirish – mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy o‘shida muhim rol o‘ynashi mumkin bo‘lgan istiqbolli yo‘nalish hisoblanadi. Mamlakatning tarixiy, madaniy va tabiiy boyliklari eko-turizm, agroturizm, gastronomik turizm va ekstremal turizm kabi turizm turlarini muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Bu yo‘nalishlarni rivojlantirish orqali nafaqat sayyohlar oqimini ko‘paytirish, balki mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi ish o‘rinlari yaratish va xalqaro turizm bozorida raqobatbardoshlikni oshirish ham mumkin.

Ammo, bu maqsadlarga erishish uchun infratuzilmani yaxshilash, malakali kadrlar tayyorlash va ekologik xavfsizlikni ta‘minlash kabi bir qator masalalarni hal etish zarur. Shuningdek, boshqa davlatlar tajribasidan o‘rganib, milliy sharoitlarga mos turizm modellarini ishlab chiqish muhimdir.

Yangi turizm turlarini rivojlantirish O‘zbekistonning xalqaro maydonda sayyohlik yo‘nalishi sifatida yanada jozibador bo‘lishiga va milliy merosni saqlash hamda mahalliy madaniyatni targ‘ib qilishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Quronov, M., To‘rayev, R. (2021) – O‘zbekiston turizm sohasining rivojlanishi va istiqbollari. Toshkent: Fan nashriyoti. Ushbu kitobda O‘zbekiston turizm sohasidagi yutuqlar va yangi yo‘nalishlarni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy tahlillar keltirilgan.

2. Karimov, Sh., Usmonov, A. (2019) – Eko-turizm va uning O‘zbekistondagi rivoji. Toshkent: Iqtisodiyot va innovatsiyalar nashriyoti. Kitobda eko-turizmning mahalliy iqtisodiy foydasi va ekologik ahamiyati haqida batafsil ma‘lumotlar keltirilgan.

3. Butunjahon turizm tashkiloti (UNWTO) hisobotlari – Global turizm tendensiyalari va yangi turizm turlarining potentsiali. BMT nashriyoti, yillik hisobotlar. Bu hisobotlarda turizmning xalqaro tendensiyalari, yangi turizm turlari va ularning mamlakatlar iqtisodiyotiga ta‘siri haqida umumiy ma‘lumot berilgan.

4. Sodiqov, O., Mahmudov, D. (2020) – Agroturizm va qishloq turizmini rivojlantirish imkoniyatlari. Toshkent: Qishloq xo‘jaligi ilmiy nashriyoti. Kitob agroturizm va qishloq turizmi orqali O‘zbekistondagi qishloq hududlarining rivojlanish imkoniyatlari haqida tahliliy ma‘lumotlar beradi.

5. World Bank (2021) – Uzbekistan: Economic Potential of Tourism Development. Jahon bankining iqtisodiy tahliliy hisobotlari, Washington, D.C. Ushbu hisobotda O‘zbekiston turizm sektorining iqtisodiyotga ta‘siri va turizmni rivojlantirishda xalqaro tajribalarni qo‘llash bo‘yicha tavsiyalar keltirilgan.

6. Abdullayev, R., Usmonova, Z. (2018) – O‘zbek milliy taomlari va gastronomik turizm imkoniyatlari. Samarqand: Turizm va oshpazlik ilmiy markazi.

Bu kitob O‘zbekistonning milliy oshxonasi orqali gastronomik turizmni rivojlantirish istiqbollari haqida.

7. Toshmatova, G., Raxmatov, A. (2022) – O‘zbekiston tarixiy-madaniy turizm va uning raqobatbardoshligi. Buxoro: Sharq nashriyoti. Ushbu asarda O‘zbekistonning tarixiy va madaniy merosi asosida turizmni rivojlantirish yo‘nalishlari va strategiyalari yoritilgan.